

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 februari 2016 betreffende lage-emissiezones
- Principiële goedkeuring

Het voorliggende voorstel tot wijziging van het besluit betreffende de lage-emissiezones wijzigt de bepaling inzake oldtimers.
--

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

In uitvoering van het Vlaamse regeerakkoord 2014-2019 werd een reglementering voor lage-emissiezones (LEZ) uitgewerkt. Op 27 november 2015 bekrachtigde de Vlaamse Regering het decreet betreffende lage-emissiezones (LEZ-decreet). Het LEZ-decreet werd op 8 juni 2018 aangepast aan de verordening 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad over de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en over het vrije verkeer van die gegevens en op 3 mei 2019 aangepast om het gebruik van mobiele ANPR-camera's toe te laten en een aantal optimalisaties door te voeren op basis van de opgedane praktijkervaring in de stad Antwerpen.

In uitvoering van dit decreet werd op 26 februari 2016 het besluit betreffende lage-emissiezones (LEZ-besluit) definitief goedgekeurd, waarin o.a. de toegangscriteria nader zijn bepaald. Dit besluit werd gewijzigd op 24 februari 2017, op 31 maart 2017, op 6 september 2019, op 29 januari 2021 en op 22 september 2023. Heden ligt een nieuwe wijziging van het besluit voor.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2024/113 van 24 maart 2024.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Een lage-emissiezone is een zone waarin voor de leefbaarheid, in het bijzonder ter beperking van milieu- en gezondheidshinder door een slechte luchtkwaliteit, een selectief toelatingsbeleid voor motorvoertuigen wordt gehanteerd in relatie tot de door die voertuigen veroorzaakte milieuhinder. Het decreet betreffende lage emissiezones bepaalt in artikel 3 §2 dat een gemeente met een gemeentelijk reglement een LEZ kan invoeren op de gemeente- en de gewestwegen die zich op haar grondgebied bevinden, met uitzondering van de autosnelwegen. Het is dus de lokale overheid die beslist om al dan niet een LEZ in te voeren. Als de gemeente een lage emissiezone invoert, is ze gebonden aan de bepalingen uit het besluit van de Vlaamse Regering en de wijzigingen die momenteel voorliggen. De lokale reglementen zullen hiertoe aangepast moeten worden aan de wijzigingen van het LEZ-besluit.

Voertuigen die niet zijn toegelaten tot de LEZ kunnen toch toegang verleend worden door de lokale overheid, mits hier voorwaarden aan verbonden worden die het gebruik van deze voertuigen afremmen. Voertuigen met hogere emissies moeten in principe aan strengere voorwaarden worden onderworpen. Het besluit van vóór 22 september 2023 voorzag dat op deze laatste bepaling een uitzondering kon voorzien worden voor voertuigen ouder dan 40 jaar. In haar arrest 252.839 van 1 februari 2022 stelt de Raad van State dat dit criterium niet onderbouwd is en er dus geen reden is om voor voertuigen ouder dan 40 jaar soepelere voorwaarden te hanteren dan voor minder oude voertuigen omdat deze bepaling in het LEZ-besluit in strijd is met het gelijkheidsbeginsel. Daarom werd deze bepaling in het besluit van 22 september 2023 geschrapt en werd voor de oldtimers een uniforme regeling voorgesteld op basis van dagpassen. Het voorliggend voorstel past dit opnieuw aan en stelt de toegangsvoorwaarden gelijk met de huidig geldende toegangsvoorwaarden voor oldtimers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit betekent dat er een gratis vrijstelling zal worden toegekend aan voertuigen die

- ouder zijn dan 30 jaar,
- ingeschreven zijn als oldtimer
- een Belgische nummerplaat met 'O', '1-O' of een gepersonaliseerde nummerplaat (overeenkomstig artikel 4, §2 van het Ministerieel Besluit van 23 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen) bezitten

In Vlaanderen moet een individuele toelating en registratie van vrijstellingen aangevraagd worden bij de steden. Voor oldtimers ouder dan 30 jaar dient een vrijstelling te worden aangevraagd bij de steden die een lage emissiezone invoerden. Om de vrijstellingsaanvraag te valideren, zal voor binnenlandse voertuigen maximaal gebruik gemaakt worden van de gegevens in de DIV databank. Voor buitenlandse voertuigen dient een kopie van het inschrijvingsbewijs te worden toegevoegd. De afwijking is, net als in Brussel, 5 jaar geldig, op voorwaarde dat de toekenningsvoorwaarden van de afwijking niet veranderen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Vet gedrukte tekst verwijst naar het wijzigingsbesluit, *schuin en onderlijnd gedrukte tekst* verwijst naar het besluit van 22 september 2023.

Artikel 1 brengt twee wijzigingen aan in *artikel 2 van het oorspronkelijke besluit*. In paragraaf 1 ten vierde worden oldtimers ouder dan 30 jaar toegevoegd, zowel ingeschreven in België als in het buitenland. Dit geeft volgend nieuw overzicht voor de vrijstellingen. Schuin gedrukt bevat de bepalingen uit het besluit van 23 september 2023. De vet gedrukte tekst wordt hier aan toegevoegd.

- 4° in afwijking van punt 1°, 2° en 3° zijn al de volgende voertuigen altijd toegelaten:
- a. elektrische voertuigen of door waterstof aangedreven voertuigen;
 - b. de prioritaire voertuigen, vermeld in artikel 37 van de Wegcode;
 - c. uitzonderlijke voertuigen als vermeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 2 juni 2010 betreffende het wegverkeer van uitzonderlijke voertuigen, die beschikken over een geldige vergunning;
 - d. de voertuigen van de krijgsmacht;
 - e. de voertuigen waarvan de titularis van de nummerplaat of een persoon die gedomicilieerd is of in het verblijfsregister opgenomen is op hetzelfde adres als de titularis van de nummerplaat, recht heeft op een verhoogde tegemoetkoming en houder is van de speciale kaart, vermeld in artikel 27.4.3 van de Wegcode. De toegang geldt voor vijf jaar;
 - f. de voertuigen die aangepast zijn voor het vervoer van personen met een handicap of voor het besturen door een persoon met een handicap, waarvoor de bevoegde overheidsinstantie een goedkeuring van de aanpassing van een voertuig heeft afgeleverd, en waarbij de titularis van de nummerplaat of een persoon die gedomicilieerd is of in het verblijfsregister opgenomen is op het adres van de titularis van de nummerplaat, houder is van de speciale kaart, vermeld in artikel 27.4.3 van de Wegcode, of van een daarmee gelijkgesteld document als vermeld in artikel 27.4.1 van de Wegcode. De toegang geldt voor vijf jaar;
 - g. de voertuigen waarvan de titularis van de nummerplaat of een persoon die gedomicilieerd is op het adres van de titularis van de nummerplaat, geregistreerd is als mantelzorger met sociaal voordeel en waarbij de zorgvrager of de titularis van de nummerplaat gedomicilieerd is in de LEZ. De toegang geldt voor vijf jaar;
 - h. de voertuigen die voorzien zijn van een automatische schakeling, waarbij de titularis van de nummerplaat of een persoon die gedomicilieerd is op het adres van de titularis van de nummerplaat, houder is van de speciale kaart, vermeld in artikel 27.4.3 van de Wegcode, of van een daarmee gelijkgesteld document als vermeld in artikel 27.4.1 van de Wegcode en bovendien beschikt over een rijgeschiktheidsattest waarop de code 10.02 vermeld wordt. De toegang geldt voor vijf jaar;
 - i. de voertuigen die aangepast zijn voor het vervoer van personen met een handicap en die worden ingeschakeld in het kader van het decreet van 21 december 2012 tot compensatie van de openbaredienstverplichting tot het vervoer van personen met een handicap of een ernstig beperkte mobiliteit;
 - j. de voertuigen die uitgerust zijn met een geïntegreerd systeem dat in of aan het voertuig gemonteerd is en dat bestemd is om te worden gebruikt om de rolstoel samen met de gebruiker in het voertuig te plaatsen, en die geen voertuigen zijn als vermeld in punt e), f), g) of i). De voormelde afwijking wordt niet toegekend aan de voertuigen van de categorie M2 en M3 voor klasse A, koetswerkcode CV, klasse I, koetswerkcode CE, CF, CG en CH en klasse II, koetswerkcode CM, CN, CO en CP als vermeld in artikel 1, §1, van het koninklijk besluit van 15 maart 1968. De toegang geldt voor vijf jaar;
 - k. mobiele kranen als vermeld in artikel 1, §2, 74, van het koninklijk besluit van 15 maart 1968;
 - l. tot en met 31 december 2030: de motorvoertuigen van de categorie T met een vermogen lager dan 130kW;
 - m. **de voertuigen die niet in België ingeschreven zijn die sedert meer dan dertig jaar in gebruik zijn genomen. De toegang geldt voor 5 jaar;**

n. de voertuigen ingeschreven in België onder één van de kentekenplaten bedoeld in artikel 4, § 2 van het ministerieel besluit van 23 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen, indien ze meer dan dertig jaar in gebruik zijn genomen.

De bepalingen m en n worden letterlijk overgenomen uit de Brusselse wetgeving. Aan bepaling m wordt een termijn gekoppeld, die in Brussel ook wordt toegepast. In Vlaanderen moet deze termijn opgenomen worden in het besluit, naar analogie met de andere vrijstellingen waaraan een termijn gekoppeld is. Artikel 4, § 2 van het ministerieel besluit van 23 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen bepaalt dat behalve wanneer de kentekenplaat gereserveerd is overeenkomstig artikel 23 van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen, kentekenplaten met (index)letter "O" kunnen worden afgegeven bij de inschrijving of herinschrijving van de voertuigen die sedert meer dan dertig jaar in gebruik zijn genomen. De voertuigen die sedert meer dan vijftientwintig jaar, maar minder dan dertig jaar in gebruik zijn genomen en die al ingeschreven zijn onder de in dit lid bedoelde Vias institute kentekenplaat met (index)letter "O", mogen evenwel onder deze kentekenplaat met (index)letter "O" ingeschreven blijven of worden heringeschreven, op voorwaarde dat deze voertuigen op naam van dezelfde titularis ingeschreven blijven of worden heringeschreven. Als de kentekenplaat is gereserveerd overeenkomstig artikel 23 van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen wordt, bij de inschrijving of herinschrijving van de voertuigen bedoeld in het eerste lid van deze paragraaf, een rood vignet dat 26 millimeter breed en 26 millimeter hoog is, voorafgaand aan het inschrijvingsnummer aangebracht onder de reliëfstempel. Dit vignet bevat de vermelding "Oldtimer" en moet aan de eisen, vermeld in bijlage 4 van dit besluit, voldoen.

Artikel 2 voegt in *artikel 4* van het oorspronkelijk besluit aan de oplijsting van voertuigen die zich dienen te registreren bij de gemeenten de twee bovenvermelde categorieën van oldtimers toe.

Artikel 3 stelt dat het onderhavig besluit inwerking treedt op de dag van de publicatie van het Belgisch Staatsblad.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft een beperkte weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Het overnemen van de Brusselse regelgeving vereist een controle op basis van de leeftijd van het voertuig. In Vlaanderen is deze logica niet voorzien (logica in Vlaanderen is gebaseerd op Euronormen), waardoor aanpassingen aan de IT-systemen van de Vlaamse Milieumaatschappij nodig zijn. De geraamde kost van 200.000 euro werkingsmiddelen (en middelen voor 1 extra VTE) zullen intern op de begroting van VMM worden gecompenseerd. De wijzigingen hebben geen impact op de ontvangsten.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën van 27 maart 2024 gaat als bijlage. Er is geen begrotingsakkoord vereist omdat er interne compensatie van de werkingskosten wordt voorzien.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft een beperkte weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget van de Vlaamse overheid. De nodige aanpassing van het IT-systeem vereist 1 extra VTE bij VMM.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft een weerslag op de lokale besturen die een LEZ hebben ingevoerd voor de registratie van de voertuigen. Hiervoor zal extra VTE nodig zal zijn. De huidige registratie van voertuigen voor de LEZ zorgt momenteel reeds voor een grote werklust. Ten opzichte van de oude regeling waarbij voertuigen ouder dan 40 jaar een individuele toelating konden aanvragen gaat het om meer voertuigen (ca. 56000 Belgische oldtimers met O-plaat).

De hoger vermelde aanpassingen aan het IT-systeem vereisen, door de koppeling van de Vlaamse databank met de lokale systemen, ook een aanpassing van de IT-systemen van de steden die een lage emissiezone ingevoerd hebben (Antwerpen en Gent).

De wijzigingen hebben geen impact op de ontvangsten vermits er een vrijstelling geldt voor oldtimers (een vrijstelling is steeds gratis is, enkel individuele toelatingen zijn betalend).

4 **VERDER TRAJECT**

Het onderhavige besluit betreft geen strategische beslissing, maar slechts de wijziging van enkele modaliteiten die geen strategische impact hebben op de bestaande regelgeving. Derhalve is een advies van de Strategische adviesraden niet noodzakelijk. Na de principiële goedkeuring wordt het advies ingewonnen van de Raad van State. De Raad van State wordt gevraagd om bij hoogdringendheid advies te geven omdat de in het besluit van 22 september 2023 voorziene inwerkingtredingsdatum (27 april 2024) snel nadert en rechtszekerheid voor oldtimereigenaars derhalve aangewezen is. Derhalve dient de periode tussen de periode tussen de inwerkingtreding van het Besluit van de Vlaamse Regering van 22 september 2023 en het onderhavige besluit zo kort mogelijk te zijn.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 februari 2016 betreffende lage-emissiezones;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies, om redenen van rechtszekerheid, bij hoogdringendheid in te winnen van de Raad van State, binnen een termijn van vijf werkdagen.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR